

εἰς λεπτομερείας ἐπικρίσεως γίνεται σχολαστικός καὶ γελοῖος. Ἀλλὰ πάλιν νὰ σου πῶ ξηρά-ξηρά αὖτε μοῦ ἀρέσει» δὲν μοῦ ἔρχεται. Ἡ Δυστυχισμένη κυρή δὲν ζωγραφίζεται ἀληθινὴ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Καὶ τί νὰ σου πῶ. Μοῦ φαίνεται ὅτι μιὰ τέτοια γυναίκα, μὲ τὰ προτερήματα τῆς Θανάσενας, μοῦ φαίνεται, δὲν μπορούσε νὰ εἴναι ποτὲ εἰς τόσον βαθμὸν δυστυχισμένη. «Αν πράγματικῶς ἦταν ὅτι ἡταν σὰν ἔζουσεν ὁ ἄντρας της, θὰ εὗρισκε τρόπον νὰ κυθερώσῃ τὸ σπίτι καὶ ἀφ' οὐ ἀπέθινεν ο μακρίτης. Τέτοιοι ἄνθρωποι δὲν περιμένουν μὲ σταυρωμένη γέρικ, ὅσφ καὶ νὰ γιονίζῃ ἔξω!.. Στὴν ἀρχὴ ἀμέσως περιγράφεται δυστυχία: αὐτὸς σὲ προκαταλαμβάνει καὶ ἔτοι εἰμπορεῖ νὰ σου φανῇ φυσικὸς ἐκ πρώτης ἀρχῆς τὸ οἶνον. «Αν καμῆς θύμως τὸ II πρώτον Ι οὔτε τὸ III θὰ καταλάβῃς, ὡς φυσική συνέχεια, οὔτε τὸ IV! Μοῦ φαίνεται λοιπὸν ἐλκτωματικὸν τὸ διάγημα εἰς τὴν σύνθεσίν του (εἰς τὴν ἑσιτερικήν του σύνθεσιν, νὰ ἐννοούμεθα). «Η ἄλλου εἵδους γυναίκα πρέπει νὰ ἡταν ἡ Θανάσενα, ἡ ἥτην ὅπως τὴν θέλῃ ὁ συγγονόφευς, δὲν θὰ ἔμενε ποτὲ διὸ μέρες γωρίς νὰ βάλῃ ψωμί στὸ σόμικ τοῦ παιδιοῦ της. Υποθέτω ὅτι ὁ Ἐξαρχός δὲν ἀντέγραψε εύσυνειδήτως ἀπὸ τὸ πραγματικόν. Εἰς τὴν ζωγραφίαν τῆς Θανάσενας διὸ τρίχα μοτέλα τὰ ἔνωσεν εἰς ἔνια ἄλλα καὶ ἀδειάστητα πρωτοπέριου, ὡστε νὰ βλέπης σὺ ὁ τεχνίτης, ποὺ τελείνει καὶ ποὺ ἀργίζει κάθε μορφή. Κόσω τὸν λαμπό μου Γρυπάρη, ἂν δὲν εἴναι ἔτοι. Ω ἀν δὲν ἡταν αὐτὸς θύμως! τὶ ἀριστούργημας θὰ ἡταν ἡ θανάσενα! Μόνον πρός τὰ μέλλοντα ἔργα τοῦ συγγραφέως θὰ ἡδύνατο νὰ συγκριθῇ.

Δι' αὐτὸς δέν μου ἔρχεται νὰ τελειώσω τὰς ἐντυπώσεις μου μὲ τὰ κακά καὶ θὰ γυρίσω πάλιν εἰς τὰς λεπτομερείας. Μία προπάντων! Τὶ σκηνὴ είναι ἐκείνη ὡταν ἡ Θανάσενα βάζει τὸ ψωμί στὴ σκουμιά καὶ τὸ χρατεῖ καὶ ἀπέξω, σὰν νὰ ἡταν μάλαμψα. Δέν θὰ τὸ ξεχάσω αὐτὸς ποτὲ στὴ ζωή μου.

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΓΛΟΣ.

ΕΝΑΣ ΓΑΜΟΣ

(Ἔδε ἀριθμὸς 115).

— Μιὰ φορά, γιὰ νὰ τῆς δείξῃ ποὺ δὲν τὰ βούρστεισε καλά, πήρε τὴν Διλοιτάν ἀπ' τ' αὐτή τι καὶ τὴν ἔφερε κοντά στὰ ρούχα του. Γύρισε αὐτὴ τὸ πρόσωπό της γιὰ νὰ διη ἀλτηθεικὴ τὰ κάνη ἡ γωρατά. Κι εἰδει τὶς κάρες τῶν ματιῶν του ἀγριες, μεγάλες, μαύρες. Τὰ μάτια κείνα τὰ μαύρα τῆς φάνηκαν βραχύτερα καὶ ἀπὸ καρυνό, πληγτικώτερα καὶ ἀπ' αὐτὴ τὴν λύπη. Τὴν ώρα κείνη τὴν πκραζάλισκαν φοβερά. «Αχ αὐτές οι γυναίκες, τὸ ἄλιτο αἰγιγμα! Καμιά φορά βλέπεις προτιμούν

τὴν ἀγριάδα καὶ τὴν σκληρότητα ἀπ' τὰ δειλὰ δειλὰ γάδια, καὶ τὰ κολκανευτικὰ καλοποιάσματα.

Σὰν ἔκεινοι ποὺ καταρκυλοῦν σ' ἔνα κορμόν καὶ πιάνουν πιὰ σκληρώπους, πράμψατα, ὅτι τύχη μπροστά τους, ἔτοι κι ἡ Διλοιτάν, ποὺ δέν ἔχει κανένα βοηθό, κανένα ἀσύλο σ' αὐτὸς τὸν κόσμο, ὃσο ἔβλεπε τὴν γυναικεία της ἀξιοπρόπεια νὰ καταπέφη, ἀφιερώθηκε πιὰ στὸν Μπέγτσετ βέη μ' ὅλη τὴν ἀγάπη της.

Τὸν ἀγκυπούσε. Τὰ γενικὰ ὄνειρα, ποὺ καὶ στὶς πιὸ σκληρὲς δυστυχίες δέν ἔχουν τὰ νάτα, τὴν ἐκυρίευσαν πάλι. «Ποιός ζέρει, μπορεῖ νάνα: ἀπ' τὴν ἀγάπη ποὺ τόσο σκληρὰ θυμώνει ὁ Μπέγτσετ βέη» ἔλεγε. «Η ζουλικ!... Ή στρίγλα αὐτὴ στὴν ἀγάπη ποὺ καὶ τὸν πιὸ μαλακὸ θεριέθει! Ποιός ζέρει ἀν δέν ἡταν αὐτὴ ἡ κιτίκ ποὺ τυρκνιέται καὶ βασανίζεται τόσο! Διές μὲ τὸ ἀγέρωχο στέκεται πλάγι: στὸ θηλυκό του τὸ ἄγριο λεωντάρι τὸ ὄψηρφο καὶ σπαρχύτικό! Ισαΐσα κ' ἡ ποταπὴ αὐτὴ Διλοιτάν τοῦ φέρουνταν ὅγι σὰν γυναίκα, ἀλλὰ σὰν θηλυκό.

Μὲ τὴν ἐλπίδη ποὺ σήμερον ἡ αὔριο θὰ παλιτεύεται, ἔξη μῆνες τράβηξε ὅλες αὐτές τὶς σκληρότητες καὶ προσθολές.

Κάτι προετομησίες στὸ σπίτι, μιὰ μεταβολὴ στοὺς τρόπους του, σιγὰ σιγὰ ἀργισταν νὰ φύγουνται ὀλοφύνερα. Σὲ μερικὰ μέρη τοῦ σπιτιοῦ ἀλλάζουν καὶ τὶς ψύχεις. Τώρα πιὰ ὅλος ὁ κόσμος στὸ σπίτι ἔχει νὰ κάνῃ μὲ τὴν ἀρραβώνα, ποὺ ἀπεφάσισεν ὁ Μπέγτσετ βέη.

Κείνες τὶς νύκτες ἡ Διλοιτάν ὡς τὸ πρωὶ ἀγρυπνοῦσε. Βλέπεις πῶς ἔβγαιναν τὰ λόγια της; εἰδεις, ἡταν ἡ φλόγα τοῦ ἔρωτά του, ποὺ τὸν ἔκανε τὸν Μπέγτσετ βέη, τόσο θυμώδη, τόσο ἀπότομο. Όξι τώρα ἡταν ὄνταλίκι του. Απὸ τώρα κι ὑστερκ πιὰ θὰ τὴν πάρῃ. Η ἀγάπη ποὺ ἀργίσει μὲ περιφρόνηση, καὶ προσθολές, σήμερον τὴν ἀνεβάζει στὴν ἀψηλότερη ἔδρη τοῦ ἔρωτα. Αὐτὴ ἡ ἀρραβώνα... ὁ ἔρωτας, ἡ ἀγάπη.... ὅσο τὸ συλλογίζουνταν ἡ μικρή βικανίσμενή κι ἔρωτεμένη καρδιά, θήλεις νὰ πετάξει απ' τὴν γκρά της.

Καὶ περούσε ἡ Διλοιτάν νανουρισμένη μὲ τὰ γλυκὰ κατὰ ὄνειρα, ὅλες τὶς νύκτες ἀποσταμένη, γωρίς νὰ κοιμηθεῖ, ὡταν ἔνικ πρωὶ μπήκε στὸ δωμάτιο ποὺ βρίσκουνταν ἡ ἄλλες συντρόφισές της. Η κόρες κακθισμένες ἔκει ὀλόγυρα ἔραφταν τὰ γρειαζούμενα τῆς ἀρραβώνας. Κάποτες ὅλες μαζῆ ἀργίζουν τὴν ομοίως μιλούσταν γιὰ ὅλα καὶ γωρίς καμιὰ σειρά. Κάποτες πάλι, γιὰ ἀστειότητα, πετούσταν τοὺς μακαράδες ἡ μιὰ ἀπάνω στὴν ἄλλη.

— «Ογκ κακούριστα καὶ σὺ, τὶ ἀκκυράτα πούσαι! ἀκόρυ μιὰ κακὴ δὲν πάτητες ἀπ' τὸ ἀσπρόρροφο.

— «Οτι εἴμασι, εἴμασι. Σὰν δὲν μ' ἀξέσεις μὴ μὲ πληρώνεις.

— Γιὰ νὰ δῶ τὸ δικό σου. Μάνο!!! ἀνάποδα τωρράψεις, ξύλωσέ τι τώρα καὶ ξανάρχισέ το, κι ἄλ-

λη μιὰ φορά ν' ἀνοίξῃς τὰ μάτια σου, κακομοιριασμένη.

— Μπράβο σου, κυρά Τζεριφέλεν τόση δουλειά σὲ δύο μέρες τὴν κατάφερες καὶ πάγει.

— Αρέ τι θαρρεῖς. Νὰ δὰ ἡ ώρα νὰ μὴ δούλεψω δύος πρέπει καὶ τώρα στὴν ἀρρεθώνα τοῦ ἀφέντη μας. Τὸ διπλὸν τὰ ταν πάλε θὺ τὸ τελείωνα.

— (Σ' ἔνα κορίτσι στὴν κώχη ποὺ γλύζει τὸ γέρει του μὲ κλάμψατα). Αμ' οὐχί δά. Γιὰ ἔνα τρούπων, πάκινη λάθος στὸ κλίσι τοῦ μαξιλαριοῦ, ἔτοι κεντροῦν τὸν ἀθρωπὸ μὲ τὸ βελόνι. Διὲ τὸ γέρει μου πῶς ποίστηκε...

Αληθινὰ τὰ κεντρήκητα τοῦ βελονιοῦ πῆγμα κομμάτι μὲ τὰ παραπάνω καὶ τὸ γέρει της ἀγριες νὰ φλογίζεται, κι ἔβλεπες τὰ δίλκους νὰ πέρτουν καὶ νὰ σρογγύζουν τὰ κάμικτα ἀπάνω ἀπ' τὸ μικρὸ γεράκι της.

— Κυρά Διλσιτάν, γιατί ἐσύ δὲν ἔτοιμαζεις τὸ σούγκα σου: δόλο καὶ οὐλούμαρτζα μῆς ἔμεινε. «Τστεράς δὲν θὰ προστάσῃς.

— Εμένα γιὰ τὴν ἀρρεθώνα κανεὶς δὲν μὲ εἶπε τίποτε. Απὸ σᾶς τ' ἀκούω τώρα μιὰ δύο μέρες. «Ολα τὰ κορίτσια ποὺ βρίσκουνταν στὴν κάμικτα ἀργισαν νὰ γελοῦν ἀπάνω σ' αὐτό.

Μιὰ ἀπὸ τὶς ἔκει σκλάβεις μὲ μοῦτρα πλκτική, μέτωπο φουσκωτό, μάτια μικρὰ καὶ στενωπά, πωδειγματαν τὴν καταγωγὴν της τὴν τατάρικη, σέμικη κώχη ποὺ κάθουνταν ὡς τώρα σκυμμένη στὴ δουλιά της γωρίς νὰ βγάλῃ γρῦ, σήκωσε τὸ κεράκι της καὶ ἔρριψε στὴν Διλσιτάν μιὰ ματιά μυησίκη πού θαρρεῖς κι ἥθελε νὰ τὴν φάγῃ.

— Δέν εἰδες τὴν νύση μας ἐσύ, κυρά Διλσιτάν; ἔγω μὲ τὴν γανούμισσα τὴν εἰδίκη στὴ γκρά τῆς γειτονιᾶς; Τί φωρφο! οὐχ τί φωρφο! Μὲ τὸν φερετζέ ποὺ τὴν εἶδε μιὰ φορά ὁ Μπεγτσέτ βέντη καὶ κόντεψε νὰ τὴ γέση.

— Ο πατέρας της είναι, λέγει, πολὺ πλούσιος Πως τὴν λένε ζέρεις;

— Τζουτίλ γκνούμ.

Σ' αὐτὸν τὸ λόγο ὅλες ή σκλάβεις ἀργισαν τὰ φύματά τους κι ἀργισαν νὰ γελοῦν ζεκαρδιστά.

— Τί λέξ κακέ. Γίνεται τέτοιο ὄνομα κοριτσίτικο; Ή γλώσσα σου δὲν γιορτεῖς κακύμενη... Τζεμιλέ γκνούμ.

— Αγ' προστάξτε, γρήγορα προστάξτε, κάτι πυθαίνεις ή Διλσιτάν.

Τὸ ὄνομα αὐτὸν ποὺ μὲ τέσσα γέλια κι ἀστειότητες τὸ εἶπαν, σὰν μαχαίρι θέρισε τὸ πιό εύασθυτό μέρος στὸ τρυφέρο τῆς Διλσιτάν σώμα, καὶ ἔπεισε ἀνάσκελα μ' ἀναπνοὴ κομένη καὶ σριγμὸ γκαμένο.

Μὲ μιᾶς, ὅλα τὰ λόγια, πούθηγιναν ἀπὸ κάλει στόμα στρεβλὴ κουτσά, δηλητὴ ἀνακακτοσούρα, τὸ

γλέντι, οἱ ἀστειότητες, τὰ γέλια, κόπηκαν. Ως καὶ κείνο τὸ κορίτσι στὴν κώχη πῶπικνε τὸ γέρο του καὶ ἔκλαιε, κι ἐκείνο σώπασε.

«Ολη ἐκείνη ἡ περαία ποὺ μὲ κανένα τρόπο δὲν ἔλεγε νὰ στεθῇ ἀπ' τὴ δικοκέδκαιη, τότες μπροστάξτε σ' αὐτὸν τὸ φούρερό γρώμα, τὸ θιλιθερό πρύσωπο, τὴν ζωὴν αὐτὴ τὴν ἔκπλωμένη ἀνάσκελα ἀπάνω στὴν φύση, μπροστάξτε σ' αὐτὴ τὴν καρδιά, τὴν πληγωμένη, ἀργίσε νὰ συλλογίζεται.

Σ' αὐτὰ τὰ γάλια ἔφερε ὅλη τὴν κάμικτα ἡ λιγοθυμιαὶ τῆς Διλσιτάν. Απ' τὰ πολλὰ τὴν ἐσήκωσαν καὶ τὴν ἐπλάγιασκη σ' ἔνα κρεβάτι. Ο γιατρὸς ποὺ ἔλθει «δὲν ἔχει τίποτε· ἀπλὴ νευρική διατάξει· Τστερισμός» εἶπε.

Πήνε τρεῖς νύχτες ποὺ κοίτεται τώρα ἀρρωστη ἀρχικισμένη, βατσινισμένης αὐτὸν τὸ κρεβάτι, ὅπου ἀλλήλε της ἔργουνταν τὰ πιό καρδιογκαθευτικά ὄνειρα τῆς νιότης, καὶ ὁ Μπεγτσέτ βέντη μήτε μιὰ φορά δὲν ἔλθει πλέγη της νὰ τὴν ρωτήσῃ. Τὴν τετάρτην μέρα στηκώθηκε ἀπ' τὸ κρεβάτι τὴν γλωττή, ἀδύνατη. Σὲ μιὰ ἀπ' τὶς συντρόφισσές της μὲ σιγρήνη φωνὴ εἶπε: «Εἴμι κακλά πιά, τίποτα δὲν ἔχω. Ήγώ θέλω νὰ κάνω ὅλες τὶς προετοιμασίες τῆς ἀρρεθώνας, ἐγώ θὰ σερβίρω τὴν νύφην».

«Αγα κλύτωτες ἀπ' τὴν τρυφερή ἐκείνην διατάξειν, τὴν νευρική, ποὺ ἔσεισε τὸ κορμί της ὅλο ἀπ' τὴν φίλη, θάρρεψε πῶς ξυπνοῦσε ἀπὸ ὄνειρο. Οἱ ἐλπίδες ἐκείνες ὅλες, οἱ ἀγκάπες, οἱ ὄρμες, ὁ Μπεγτσέτ βέντη, ὅλη πιά γι' αὐτὴν ἡταν φρντάσματα φεύτικα, γλωττὶς ὑπόστρατη. Τὸ πῆρε πιά ἀπόφρωσι νὰ κάνῃ μονάχη καίνο ποὺ πρέπει στὴν δουλιά της ἀπάνω καὶ νὰ μὴ συλλογίστῃ τίποτε ἄλλο.

«Αγα κιτός ὁ καταρραμένος «ύστερισμός» ὁ ἔχθρος αὐτὸν τοῦ σκοποῦ της ποὺ τὴν γελοῦσε καὶ τὴν ἔσπειρεν. Θρησκεία, ἀκόμη στὶς φαντασιοπληξίες, καὶ τῆς ἔθρισκε ἔνα σωρὸ πρόσωπο, καὶ τὴν ἀλλαγὴν, καὶ τὴν ἔσπειρε τὴν δύστυχη τὴν Διλσιτάν. Μιὰ λανθασμένη ἰδέα, μιὰ ὄρμητικὴ ἐπιθυμία, ἐνας φέρδος γλωττὶς αὐτίκη, ἐνας δυνατούταικος αέρας κάποτες τὴν ἔκκαναν νὰ λιγοθυμῷ.

Μόλις ταῦτα, τὸν λόγο της «έγώ θέλω νὰ κάνω ὅλες τὶς προετοιμασίες τῆς ἀρρεθώνας», τὸν ἔθαστούσε μὲ σταθερότητα, ἀληθινὰ ἀξιοθάμαστη, καὶ τὸν ἔκτελούσε. Τρεῖς μέρες ἔμειναν πιά γιὰ τὴν ἀρρεθώνα, καὶ, μὲ τὸ γέλιο τὸ πικρὸ στὸ γείλια, παγκυνοέργουνταν γιὰ τοῦ καθηνός τὴν δουλιά, ἔτρεγε μὲς τὸ σπίτι γιὰ νὰ προστάσῃ παντού. Κρυπτὸ φορά, ἀπ' τὴ βία της, ζέσκιζε τὰ ρούγκα πουγγε ράψει, ἡ ἄγκη ἀκούεις ἀπ' ἀπάνω ποὺ ζητούσαν καρέ κι ἀρνεῖς τὴν ἔργασίκ της γιὰ νὰ προστάσῃ στὸ δρόμο, ἀπ' τὸ σαστισμό της, έργυνε τὰ φιλτζήνια καὶ τὰσπανείς στερεά, ἀγκα κάθιζε στὴν κώχη, στὸ μαντέρι, νὰ

ζεκουραστή δέν βιοτιούντανε πιά και ζεκαρδίζουνταν ἀπ' τὰ γέλια.

Πήθελε, και καλά, ηθελε νὰ βρίσκεται στὸ πλῆθος μέσα ν' ἀνακατώνεται κι αὐτὴ. Τὸ πρῶτη σηκώθηκε νωρὶς και μὲ τὴν ἐλπίδα ποὺ θὰ μετριάσῃ τάχυχα και θὰ ἔξαφανήσῃ τὴν λύπη και τὸν πόνο, ποὺ ήταν ζωγροφυσμένα στὸ πρόσωπό της, φόρεσε ἑνα μακρὸν ἀπὸ τζανφέσι τρικνταφυλλὶ φουστάνι, ἀριστε και τὰ μαλλιά της, τὰ γρυστὰ, γυμένα ἀπὸ πίσω, και μ' αὐτὴ τὴν ωμορφιὰ τὴν συμπαθητικὴ ποὺ τῆς ἔδιναν, κατέβηκε κάτω και περίμενε τὶς γκανούμισσές της νὰ πάγη μαζῆ μὲ τὸ πλήθος. Στὴν ἀρχὴ δέν ηθελαν νὰ τὴν πάρουν ἀλλὰ θέλεις μὲ τὰ πολλὰ περακκετὰ πῶντανε, θέλεις μὲ τὴν ἐπιβλητικὴ ωμορφιὰ της τὸ κατώθισμα.

Χωρὶς νὰ ἴναι καθόλου ἀναγκασμένη, γιωρὶς καθόλου αὐτὸν νὰ ἴναι δικὴ της διοιλεῖ, ηθελε αὐτὴ νὰ τρέξῃ παντοῦ, αὐτὴ νὰ κάνῃ ὅλες τὶς ἐργασίες στὸ σπίτι.

Στὸ τέλος πιά τῆς τελετῆς, ἀφοῦ μοιράστηκαν και τὰ σιρόπια στοὺς μουσταρίδες, καρυόφιλον καρυόφιλον πήγε και κάθισε σὲ μιὰ κωγη, πίσω ἀπ' ἑνα καράσι, ν' ἀκούσῃ τὴν μουσικὴ. Κείνες τὶς μέρες θυρρεῖς ποὺ ὅλη τὰ καταλάθινε μεγκλωμένη, ύπερθριλικά. Οἱ δοξαρίες τῶν βιοιῶν τῆς φρίγουνταν πῶς περαπάνω ἄγγιζαν τὶς κόρδες τῆς καρδιᾶς της, και τὴν ἔκπνων νὰ σπαρτάρῃ.

Ἐνας τραγουδιστὴς ἀνάμεσα ἀπ' τοὺς παγιγνιθιτορεῖς μὲ τὴν φωνὴν του τὴν μαχευτικὴν, ποὺ εἶχε μέσα της κάτι τι μελαγχολικό, ἵσως ἀπὸ καμιὰ μυστικὴ ἀγάπη, σὰν τὸ νερότου πιδακχ, ποὺ ὅλοένων ἀψηλώνει ἀψηλώνει, ἔτσι κι ἡ φωνὴ του, σιγὰ σιγὰ ἔφτανε στὸν πιὸ ἀψηλὸ τόνο, κι ὑστερεῖ σὰν καταρράγτης, μὲ τὴν ωμορφιὰ του τὴν σκυθωπή, γύνουνταν ὅλος στὴν ψυχὴ τῆς Διλοιτάν. Τὴν ὥρα κείνη, ποὺ ἡ δύνατὴ αὐτὴ φωνὴ τραγουδοῦσε :

Κλαϊς και στενάζεις ἀδικα κάνενας δὲν σ' ἀκούει
και καίσσει μέσ' τὴν φωτιά, καρδιὰ δυστυχίσμενη.

Κι ὅσο τὸ τραγούδι ἔξακολουθοῦσε, ἡ Διλοιτάν ἀρχίσει νὰ κλαίῃ πικρά πικρά. Φοβήθηκαν μὴν τύχη και καλέσουν τὸ κέφι τῆς περακίκες αὐτὴ τὰ δάκρυα, και πῆραν τὴν Διλοιτάν, τὴν κατέβασαν και μ' ἑνα ὄμαξι τὴν ἔστειλαν σπίτι.

Σὲ λίγες μέρες φάνηκε πῶς πήρε ἀπάνω της και ζεκάργισε τὴν πρωτινὴ ἀδικοφοία. 'Απὸ καμιὰ φορά μαλιστα, ἔδειχνε πῶς γαίρουνταν, και γελοῦσε γιωρὶς αἰτία. 'Αλλὰ πάντατε κατόπι ἀπ' αὐτὴ τὴν γαρά, τὴν ἀρρωστη, μιὰ ζάλη τὴν ἔσχουνταν στὸ κεφαλή, ὅποτε γελοῦσε, περαπονούνταν υστερα ποὺ πόνεσε τὸ στῆθος της.

Πέρασαν μέρες ἀπὸ τότες, ἔθιδυραδεῖ, μῆνες, και μιὰ φορά μονάχα ἔτυχε ν' ἀπαντήσῃ τὸν Μπεγτέτ βέρη, ποὺ τὴν απέρευγε μὲ κάθε τρόπο, και τώρα οὔτε καν γύρισε νὰ τὴν διηῆ στὸ πρόσωπο της φάνη-

κε σὲ σὴν ἵσκιος, σὲ σὴν φάντασμα σκοτεινό, ποὺ πέρασε ἀπὸ κοντά της.

Μιὰ ἄλλη φορά πάλε, τὸν εἶδε σὲ κείνη τὴν μεγάλη τὴν σάλα μὲ τὸ μαύρο του φόρεμα, τὸ μαύρο του τὸ παντελόνι, και βώτησε τὴν πλαγιγιά της «αὐτὸς ὁ μαύρος πυρίς εἶναι;»

Τὸ καλοκαίρι ἔφτασε στὸ τέλος του. "Ενας βόγιος ἀπὸ βαθεῖά, ποὺ θάλεγες ὅτι ηταν ἡ τελευταίη πνοὴ τῆς τελειωμένης ζωῆς του, μὲ τὴ ψύχεια ποὺ σώρουν ὁ βοριζός, ὁ ζυμωμένος μὲ τὸ κρύο και τὴν υγρασία τῆς Μαύρης Θάλασσας, ἀκούγουνταν ποὺ φυσοῦσε, και φυλλοφρούσε τὰ δένδρα, και ἔκανε τὸ φεγγάρι και τ' ἀλλα ἀστρα νὰ τρεμοσθύνῃ τὸ φῶς τους σὲν περνοῦσε τὴν νύχτα, κάτω ἀπ' τὸν οὐρανό, και τὰ πουλιά, ποὺ, τὶς μεγάλες μέρες τοῦ καλοκαιριοῦ πετοῦνται ἀπ' ἔδω κι ἀπὸ ἔκει μὲν τὸ γκρωπὸ φῶς, κοπάδια κοπάδια, τάστελνε σὲ κλίμακα πιὸ ζεστά. Ο ψυγρός αὐτὸς ἀέρας τοῦ φυινόπωρου, μόλις ἀργίσεις νὰ φυσῇ κι ἔχετε στὴν Διλοιτάν ἑνα βήγα κουδουνιστό.

Η καταρραμένη αὐτὴ ἀρρώστικ τῆς νεκυικῆς ἡλικίας, και πρὸ πάντων τοῦ γένους τῆς Διλοιτάν, σ' αὐτὸ τὸ σώμα, τὸ πρετομακρύνο, θυρρεῖς, σὲ λίγο ἔκανε πρόσθιο μεγάλη, κι ὁ βήγας περίσσευε. Κι ἡ κρίση ποὺ τῆς ἔρχεται τὰ βράδυα, ὀλορχίνεσ πιὰ τὴν ἔλυνων ἀπὸ νύχτα σὲ νύχτα. Κάθε πρῶτη στρώνεται πιὸ γλωμή, πιὸ ἀδύνατη. Τὰ δόντια, ποὺ διακρίνουνταν ἀνάμεσα ἀπ' τὰ γείδια, ἔδιναν στὸ πρόσωπό της ἑνα ὑφασ πιὸ πικραμένο, και τὰ μαλλιά, τὰ γυμένα ἐπάνω στὴν θαυμπή ἔκείνην ωμορφιά, ἔμοιαζαν κλωνιά ίτιάς κρεμασμένα στὴν οὔγτη λίμνης ποὺ τὴν φωτίζει τὸ φεγγάρι, και κάποτε κάποτε θλέπεις τὶς ἄκρες τους νὰ βρέγωνται, μὲ τὰ δάκρυά της.

Τὸ γκλαζίο γρώμα τῶν ματῶν της, κι ἔκεινο γλυκήκε. Κοίτεται συλλογίζειν, μὲ τὸ βλέμμα ἀστροῦ, τὰ μάτια γιωρὶς θωριά. Σ' ὅλα πιὰ ἔμοιαζε τὸ φυινόπωρο, τὴν αιτία αὐτὴ ποὺ τὴν ἔφερε σ' αὐτὴ τὰ γάλια.

Οταν ἀρχίστε ο γειμωνας, ο ψυγρός και ἀτελείωτος ἔκεινου του γρόνου, ο Μπεγτέτ βέρη, και γιὰ νὰ γλυτώσῃ ἐπὶ τέλους ἀπ' τὰ λόγια, και νὰ βγάλῃ τὰ ἔξοδα τῆς γαράς, θέλησε νὰ ξεκάνη τὴν Διλοιτάν. 'Αργά θυμώς τὸ συλλογίστηκε. Γιατὶ ἔπειτε σ' Διλοιτάν νάγκη γερὸ σώμα γιὰ νὰ περάσῃς κι αὐτοῦς ἔλειπε τὸ ἑνα πνεύμονι.

Ο καταρραμένος, ο πεισματάρης αὐτὸς βήγας, κατήντησε πιὰ ἀνυπόρροος. Μερικές νύχτες τὸ περάκκενε ἀνησυχοῦσε ὅλη τὸν κόστιμο σὲ σὲ σπίτι. και πρὸ πάντων τὸν Μπεγτέτ βέρη. "Εδώσαν στὴν Διλοιτάν ἑνα δωμάτιο στὴν ἄλλη καρέ του κονκαριοῦ, ποὺ τὴν εἶχε ἀρχισμένη γιατὶ πάλινωσε πιὰ πολὺ, κι εἶχε κι ὕγρασία, ποὺ ίσως ίσως βοήθησε τὴν ἀρρώστικ τὴν προϊδέψῃ περισσότερο.

Τὴν ὥρα ποὺ ἡ Τζεριφέλεν μπήκε στὴν κλυμα,

καὶ μὲν μάτια γεμάτα ἀπὸ δάκρυς ἔβλεπε τὴν Διλούτιὰν ποὺ ψυχομηχοῦσε, καὶ μὲν δυσκολία καὶ πόνο πολεμοῦσε νὰ πάρῃ μιὰ τελευταῖα ἀναπνοή, στὴν κάμαρα αὐτὴ ἔφτανε ἡ βοὴ ποὺ γίνονταν ἀπ' τὸ γλέντι καὶ τὶς φωνές τῆς γαρζῆς ποὺ γχλνοῦσαν ἀπάνω τὸν κόσμο.

ΣΕΖΑΗ

(κατὰ μετάρρξιν Ι. Δ. ΓΑΙΤΑΝΟΥ).

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΡΩΣΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Οἱ Ρώσσοι εἶνε εἰς ὅλη μεγάλοι· εἰς τὴν φιλολογίαν, εἰς τὴν ποίησιν, εἰς τὴν μουσικὴν, εἰς τὴν καλλιτεχνίαν ἐν γένει, εἰς τὸν ὄγκον, εἰς ὅλη εἰς ὅλα.

Ἄλλα τι πλοῦτος φιλολογίας, ικανὸς νὰ καταπλημμυρίσῃ τὴν ὑφῆλιον ὅλην, νὰ τέρψῃ, νὰ διδάξῃ νὰ συγκινήσῃ πάσας καὶ πάντας.

Ἄδυντον νὰ παρακολουθήσῃ ικανεῖς τὴν φιλολογικήν των ἐξέλιξιν, τὴν πρόοδόν των θέλω νὰ εἰπῶ. Τρέχουν γιγαντιαῖς βήμασι, πετοῦν.

Πιάνεις ἐν ἕργον τὸ θυμυάζεις καὶ κυριεύεσαι ἀπὸ ἀκταγμέτον ἐπιθυμίαν νὰ μεταδώσῃς τὰ θέλγητρά του καὶ εἰς ἄλλους· πιάνεις δηλαχθή ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον παθίνεις κανεῖς εἰς τὸ θέατρον κατὰ τὴν διδασκαλίαν ὥραίου ἔργου, ποὺ ζητεῖς γὰρ εὑρη γνώμον του τινὰ ν' ἀνταλλάξῃ κοίτεις, νὰ συμμερισθῇ τὸν θυμασμὸν του.

Πιάνεις ἄλλο καὶ τὸ εὔρισκεις ἀκόμη καλλίτερον καὶ δὲν ἡξεύρεις ποῖον νὰ πρωτοθυμυάσῃς ποῖον νὰ πρωτομεταφράσῃς.

Άλλα ποὺ καιρὸς νὰ μεταφράσῃ κανεῖς ὅλη καὶ τὰ ἀριστονοργήματα.

Ἐν τοσούτῳ κάμνω κ' ἐγώ, ο. τι εἰμπορῷ μὲ τὰς ἀσθενεῖς μου δυνάμεις. Καὶ δὲν εἰμπορεῖτε νὰ φυτασθῆτε τὴν ἀγνώστησίν μου, ὅταν βλέπω Ρωσικὰ ἔργα, μεταφράζόμενα εἰς τὴν γλώσσαν μας ὅμη ἐκ του Ρωσικοῦ ἀλλ' ἐκ μεταφράσεων ζένων. Νομίζω, ὅτι μού αλέπτουν τοὺς θησαυρούς μου. Μερικοὶ ζένοι μεταφράζουν τόσον ἐπιπολαῖς.

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Σ. Πολὺ προσεγώς, ἡ «Πήχω» θὰ δημοσιεύσῃ τὸν «Μαγδύνιον» τοῦ Γόργολ, κατὰ μετάρρξιν τοῦ πολυτίμου ἡμῶν συνεργάτου κ. Ἀγαθοκλέους Κωνσταντινίδου. Ο κ. Κωνσταντινίδης, ὑπῆρξε δι' ἡμᾶς, ὅτι ὁ κόμης Εὐγένιος Βογκιέ διέ τοὺς Γάλλους.

Μῆς ἐγνώρισε τὴν Ρωσικὴν φιλολογίαν καὶ μῆς τὴν ἐγνώρισε μὲ δῆλην τὴν γάριν τοῦ πρωτοτύπου. Ἰδική του μετάρρξις εἶνε καὶ τὸ «κοράτος τοῦ ζέφου» τοῦ Τολστοΐ.

ΧΩΡΙΣ ΟΝΟΜΑ

(Συνδικόν διηγήμα).

Μετέβαιναν νὰ διέλθω ἡμέρας τινὰς εἰς τὴς πεθερᾶς μου εἰς Βρυξέλλας. Εἰς τὴν σιδηροδρομικὴν ἀμαξέν, εἰς τὴν ὄποιαν εἰσῆλθην ὑπῆρχον ἥδη δύο ὄδοιπόροι. Ἐκάθισαν εἰς μίαν γωνίαν ἀπέναντι των. Θὰ ἴσχυ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα νέον ζεῦγος.

Δὲν ἤσχαν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν εἴχον τὴν παραμικρὴν ὄμοιότητα.

Ο κύριος, ἥνθρωπος πολὺ κομψός καὶ διακεκριμένος· φυσιογνωμία πολὺ ἔξυπνος· μεγάλον μελαχρινός παρὸ τὸ ξανθός· ξένος ἔξπαχντος. Ή κυρίκ, εἴκοσι πέντε ἐτῶν, πολὺ ξανθή, πολὺ λευκή, μὲ μεγάλα γκαλονὰ μάτια, τὰ ὄποια συγχά ἐσκέπαζαν ὅλορυσες θλεφαρίδες προσθέτουσαι πυρόρρουν σκιάν εἰς τὴν ἀξιολάτρευτον λευκήν ἐπιδεμίδα της. Εἶχε βγάλει τὸ μεγάλο της καπέλο καὶ ἐτύλιξε τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν λαιμὸν της μὲ λειρίσχουν γάλι θυμυασίως συνδυαζόμενον μὲ τὴν νεκρικὴν της δροσερότητα. Ή ξετυναγμένη κορυφωστασιά της, κι ἀρμονική κινήσεις τῶν βρυχιόνων της, μὲ ἐνθύμιαζαν ἄγαλμα της Ἀρτέμιδος, τὸ ὅποιον εἶχα ἴδει εἰς Ρώμην.

Ἐνῷ διαβάζει τὴν ἐφημερίδα μου, ἡννόησα ὅτι καὶ αὐτοὶ μὲ παραπτηροῦν. Ο κύριος, εἰπεν εἰς τὴν συνδιοιπόρον του:

— Εἶναι κομψή ἡ συνοδοιπόρος μας. Ἀληθινὴ Παρισιάνα. Τί κοιμάν νὰ ἔχῃ τόσο μεγάλο στόμα.

Ωμίλει σουηδικά τὴν μητρικὴν μου γλώσσαν. Νυμφεύθεισκ γάλλον ακτοικὸν τῶν Παρισίων σπανιώτατα ἔβλεπε συμπατριώτας μου. Εύθυς ἐσκέφθην νὰ τοὺς εἰδοποιήσω ὅτι ἐννοῶ σουηδικά, ἀλλὰ ἡ ἐλαφρότης μὲ τὴν ὄποιαν ἔξεργασθησκαν μὲ ἐστενοχώρει, καὶ ἐσκέφθην ὅτι θὰ κάψω καλλίτερον νὰ περιμένω εἰνοικωτέραν περίστασιν.

Ἐνῷ ἔκχυν όδιαιτέρως αὐτὰς τὰς σκέψεις, ἐκείνη μὲ τὴν μελωδικὴν της φωνὴν ἀπάντησεν:

— Ναί, εἶναι κομψή καὶ ἔπειτα ἔχει εὔμορφο πόδι, διὰ νὰ διακιώσῃ ἀναμφιβόλως τὴν γαλλικὴν παρουμίκην. Κάθε ασχημη γυναικα, ἔχει πάγια νέρι. Ιεπτὸ καὶ κομψό πόδι.

— Εύτυχως τὰ λέμε σουηδικά, ἐὰν ἡ μικροῦλη μῆς ἡννέει, ἡτο ἵκανη νὰ σὲ βγάλῃ τὰ μάτια διὰ τὸ κακόγη ἐπιθετο.

Ἐννοεῖται ὅτι μὲ ἦτο ἀδύντον πλέον νὰ τοὺς εἰδοποιήσω. Τὸ μόνον ποὺ ἔπειτε νὰ κάψω, ἡτο νὰ μὴν ἀκούων ἀπορχιστικά ἔθυμισθην εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐργμερίδος μου. Ἀλλὰ μετὰ μίαν στιγμὴν, ἡννόησα ὅτι μὲ ἦτον ἀδύντον νὰ μὴν ἀσγολούσκω μὲ αὐτοὺς τοὺς ἀγνώστους.

Χωρὶς νὰ τὸ θέλω κατεγινόμην μὲ αὐτούς.

Τὶ σγέσιν νὰ εἴχαν ἀναμεταξύ των; Ή διακριτικῶς συνεσταλμένη στάσις τῆς γυναικός. εἴγε κάτι τὸ

